

De Gasthuishoeve Grave

Een beknopt overzicht van het complex aan de Jan van Cuijdijk 1 te Grave van 1827 tot 1961.

“Van Textieldrukkerij/Blauwververij tot Apostolische School van de Missionarissen van de H. Familie “Notre Dame” en van de Gasthuishoeve tot Blindeninstituut de Wijnberg.”

Dit overzicht is gemaakt aan de hand van verschillende artikelen, foto’s en krantenberichten uit het archief van B.H.I.C. en het boek “Zilver en Zegen” van J. van Dinteren uit 1920, aangevuld met eigen foto’s van de familie van Boekel.

Met dank aan Jan Timmermans uit Grave voor zijn aanvullingen en bijdragen.

Samenstelling: Joop van der Linden.

Voorwoord en motivatie:

Mijn naam is Joop van der Linden. Ik ben de tweede zoon van Marinus van der Linden (1923 – 2014) en Cato van Boekel (1922 – 1999). Mijn vader kwam uit Schaijk en is na de Tweede Wereldoorlog vertrokken naar de Noordoostpolder om daar te werken met het uitzicht op een eigen boerderij aldaar. Hij kreeg verkering met mijn moeder Cato van Boekel, geboren op de Vogelshoek te Escharen en op dat moment woonachtig op de Gasthuishoeve te Grave. In juli 1950 zijn mijn vader en moeder getrouwd in Grave. Het huwelijk vond plaats op de Gasthuishoeve, daar zijn enkele mooie foto's van, welke verderop geplaatst zijn. Nadat mijn ouders getrouwd waren woonden ze in Emmeloord, daar is mijn oudste broer Ton geboren.

Op 27 december 1953 kwam mijn oma, de moeder van mijn moeder, Catharina van Hal (17-5-1885) te overlijden. Mijn opa, Johannes van Boekel (5-3-1876) stierf enkele dagen later op 2 januari 1954. Mijn moeder was op dat moment zwanger van mij en verbleef in die periode op de Gasthuishoeve bij haar broers en zusters. Op 24 januari 1954 ben ik in het Gasthuis ziekenhuis te Grave geboren, dit is mijn persoonlijke link met Grave en de Gasthuishoeve. Enkele dagen na mijn geboorte kreeg mijn vader het mooie bericht dat hij een boerderij van 24 hectare kon pachten in Creil aan het Vuurpad 14.

Na het overlijden van opa en oma van Boekel heeft zoon Harry van Boekel de pacht overgenomen. Op dat moment woonden op de Gasthuishoeve nog de kinderen : Martien, Jo, Harrie, Piet en Marie, die zijn allemaal pas getrouwd na het overlijden van opa en oma.

Ik ben dus geboren in Grave, maar opgegroeid in de NOP, helaas kan ik mij van de Gasthuishoeve maar erg weinig herinneren. Tijdens familiebezoeken kwamen we natuurlijk bij oom Harrie en tante Corrie van Boekel die de pacht van de Gasthuishoeve na het overlijden van opa had overgenomen. Vaag herinner ik me de oprijlaan, de grote gebouwen met ronde bogen, de hoge bomen en de mooie boomgaard. Eigenlijk hebben ook mijn oudere broer Ton en de kinderen van Harrie en Corrie van Boekel helaas weinig herinneringen aan hun verblijf op deze hoeve. Thuis hoorden we wel wat verhalen van mijn moeder over de Canadese soldaten die er na de bevrijding hadden gelegerd en over een voormalig klooster, maar meer niet, daarvoor ontbrak toen de interesse. Jammer genoeg kunnen we nu niets meer daarover vragen, alle ooms en tantes zijn inmiddels geruime tijd geleden overleden. Nu dat we weten wat de historie is en hoe groot het totale complex wat de Gasthuishoeve was, zijn er alleen maar meer vragen gekomen. Zeker met betrekking tot de andere gebouwen op het terrein, maar helaas blijft dat een beetje vaag.

Toen eind jaren vijftig de Gasthuishoeve afgebroken zou worden voor nieuwbouw van Blinden instituut "De Wijnberg", heeft Harrie van Boekel een nieuwe boerderij genaamd "De Nieuwe Gasthuishoeve" een stukje verderop aan de Jan van Cuijkdijk gekregen als compensatie. Ook kreeg Martien van Boekel een baan aangeboden als tuinman bij het blindeninstituut de Wijnberg, dit was een onderdeel van de overeenkomst om het terrein van de oude Gasthuishoeve vrij te maken.

Dit verhaal over de Gasthuishoeve heb ik kunnen maken met behulp van beschikbare informatie op internet en via oude documenten en kranten. Met name de internet pagina's van Bommeltje.nl en het B.H.I.C. zijn cruciaal geweest in het achterhalen van de nodige informatie. Ook het boek "Zilver en Zegen" uit 1920 van dhr. J. Van Dinteren gaf veel duidelijkheid over de periode 1905 tot 1920. Daarnaast was de correspondentie met dhr. Jan Timmersmans van groot belang. Helaas waren enkele documenten niet toegankelijk vanwege de privacy wetgeving en sommige oude documenten waren gewoon niet te lezen, maar dat kan aan mij liggen.

Veel leesplezier!

Tijdlijn “Gasthuishoeve” te Grave:

In de negentiende eeuw stond er op de plaats aan de **Jan van Cuijdijk**, welke we nu kennen als **de Gasthuishoeve**, een **katoendrukkerij** en **blauwververij** van **A. Linsen de oude & Zonen**. Een van de eerste documenten hierover is van **1 augustus 1827** van de **Taxateur van het Kadaster** met een omschrijving van het gehele complex, met als kadastraal nummer **sectie B nr. 150**. Het volgende gevonden document m.b.t. deze drukkerij/blauwververij is van **21 december 1850** m.b.t. de verzending van 4 kisten blauw geveerd en gedrukt katoen naar Java.

In **september 1890** wordt door **notaris Stael** in een advertentie te koop aangeboden een Blauwververij met een naastgelegen herenhuis compleet met een landbouwerswoning, stal en remise, gelegen buiten de voormalige Brugpoort te Grave, 4 hectare en 29 aren, van de heer A. Linsen. Er wordt extra vermeld dat de Blauwververij 2 jaar oud is, dus bouwjaar 1888. (zie plattegrond en tekening met en zonder deze fabriek)

Op **24 oktober 1890** wordt in de krant bekend gemaakt dat de blauwververij met toebehoren onderhands is verkocht aan de heren **F. en W. Albers uit Dordrecht** en de heer **J.W. Luijckx uit Grave**. Dhr. J.W. Luijckx was rentmeester te Grave. Het complex was van de fa. J. Linsen de Oude & Zonen. In een aankondiging in de krant staat dat deze Vennootschap van deze 3 heren het recht kreeg de naam **Blauwververij A. Linsen de oude & Zonen** te handhaven voor de voortzetting van de blauwververij en drukkerij.

In de krant van **14 april 1894** wordt in een advertentie van notaris Stael, na slechts 4 jaar, wederom de verkoop van deze Indigo Blauwververij met toebehoren aangekondigd, het terrein is dan nog 1.33.60 HA groot. Onbekend is wie toen de nieuwe eigenaar van het complex is geworden. Een paar weken later op **26 april 1894** wordt in de krant de ontbinding van het vennootschap van de heren F. en W. Albers en J.W. Luijckx aangekondigd, de voormalige eigenaars van de blauwververij en drukkerij sinds 1880.

In de krant “De Echo, Het land van Cuijk” van **29 oktober 1904** wordt 10 jaar later weer de verkoop van het complex door **notaris Stael** aangekondigd, op woensdag 9 november is de inzet en op woensdag 23 november is de toeslag. Waarschijnlijk werd het complex toen verkocht aan de **Franse Pater Berthier** van de **Missionarissen van de H. Familie**.

In 1895 was de Franse Pater Bethier naar Nederland gekomen om een missiecongregatie op te richten. Hij vond medewerking in Grave en kon daar enkele oude kazernesgebouwen aankopen en inrichten tot een klooster. In het boek **“Zilver en Zegen” van Joh. van Dinteren uit 1920** wordt melding gemaakt dat de congregatie van Pater Berthier in 1906 de voormalige blauwververij/drukkerij heeft gekocht en tot een Apostolische School heeft ingericht. Deze school staat bekend onder de naam **“Apostolische School van de Heilige Familie Notre Dame”**. Een viertal ansichtkaarten uit ongeveer 1910 geven goed weer hoe het complex er in die tijd eruit zag. Dit zijn tevens de oudste foto’s welke ik heb kunnen vinden. Op deze school werden studenten opgeleid tot missionarissen. Het werd een enorm succes, al snel kwamen er leerlingen uit Nederland, maar ook België, Frankrijk en Duitsland. Hierdoor werd het complex in Grave te klein, er werden nieuwe scholen ingericht o.a. in Kaatsheuvel, maar ook in België en Zwitserland. De missionaris paters werden uitgezonden naar o.a. Brazilië, Nieuw Guinea en de Verenigde Staten. Pater Berthier heeft dit niet meer meegemaakt, hij stierf in 1908.

Op 16 mei **1921** werd het complex Notre Dame aangekocht voor 23.000 gulden door het **College van Regenten van het Catharina Gasthuis te Grave**, een gevonden krantenbericht maakt hier een melding van.

Vanaf die tijd is het pand bekend als **de Gasthuishoeve**, deze naam wordt dan voor het eerst genoemd in regionale kranten. De beheerder was **dhr. J. Claassen** en hij woonde met zijn gezin op de Gasthuishoeve. Er zijn enkele krantenartikelen over een salarisregeling, waarschijnlijk werd dhr. Claassen door het College van Regenten Grave betaald, gezien de verslagen welke in de kranten werden gepubliceerd. Op het terrein werden enkele (school)gebouwen afgebroken, hier kwam later de moestuin. Op de ansichtkaarten van “Notre Dame” zijn deze gebouwen nog te zien, op latere foto’s zijn deze gebouwen weg. In advertenties rond 1925 en 1926 werden o.a. stenen, houten palen en dakramen te koop aangeboden op de Gasthuishoeve, waarschijnlijk van deze afbraak.

Vervolg tijdlijn “Gasthuishoeve” Grave.

In **oktober 1940** werd **de Gasthuishoeve** via een advertentie in de krant ter pachting aangeboden door **notaris Hussen te Grave**, dhr. Claassen was toen nog steeds de bedrijfsleider. De **familie Johannes en Catharina van Boekel / van Hal van de Vogelshoek nabij Escharen** is toen de nieuwe pachter geworden van de Gasthuishoeve. Nadat in december 1953 en januari 1954 eerst Catharina van Boekel – van Hal en daarna Johannes van Boekel kwamen te overlijden heeft zoon **Harrie van Boekel** de pacht overgenomen.

Eind jaren 50 werd aangegeven dat er op het terrein van de Gasthuishoeve een nieuw **blindeninstituut “De Wijnberg”** zou worden gebouwd. Als gevolg hiervan werd voor Harrie van Boekel en gezin een **nieuwe Gasthuishoeve** een stuk verderop aan de Jan van Cuijkdijk gebouwd en werd het gehele complex van de oude Gasthuishoeve afgebroken. Hiervan zijn een twintigtal zwart/wit foto’s gevonden, welke het reeds verlaten complex laten zien.

Op de komende pagina’s staan de verschillende documenten, foto’s, plattegronden, advertenties en krantenberichten welke betrekking hebben op het voorgaande verhaal.

Vanaf hier de verschillende documenten, plattegronden, tekeningen, krantenberichten en foto's welke ik gevonden heb tijdens mijn onderzoek:

Onderstaand bericht is een gedeelte van een rapport, afkomstig van de website BHIC, Het geheugen van Brabant: Grave volgens de Taxateur van het Kadaster, gemaakt op 1 augustus 1827.

Katoendrukkerij

Op het kadastrale perceel sectie B nr. 150 bevindt zich een katoendrukkerij, die eigendom is van de heer Linssen. Bij deze drukkerij hoort een nogal groot oppervlak met bedrijfsgebouwen. Daarin bevinden zich: een rosclandermolen [*een molen, aangedreven door een paard, waarin de katoen geperst werd*], een ververij met 3 ketels, blauwkuipen en verdere toebehoren, 1 ketel voor het wassen van de katoen, 10-15 druktafels en verder de nodige opslagruimten voor alles, wat gebruikt wordt in deze bedrijfstak. Deze katoendrukkerij is in eigen gebruik en is nooit verhuurd geweest. , die in Europa enkele jaren geleden heeft plaatsgevonden, heeft de drukkerij veel van zijn aanvankelijke bloei verloren. Rekening houdend met al deze factoren, werd de netto huurwaarde eerst op *f* 200,- geschat, maar dat is gewijzigd in *f* 140,-.

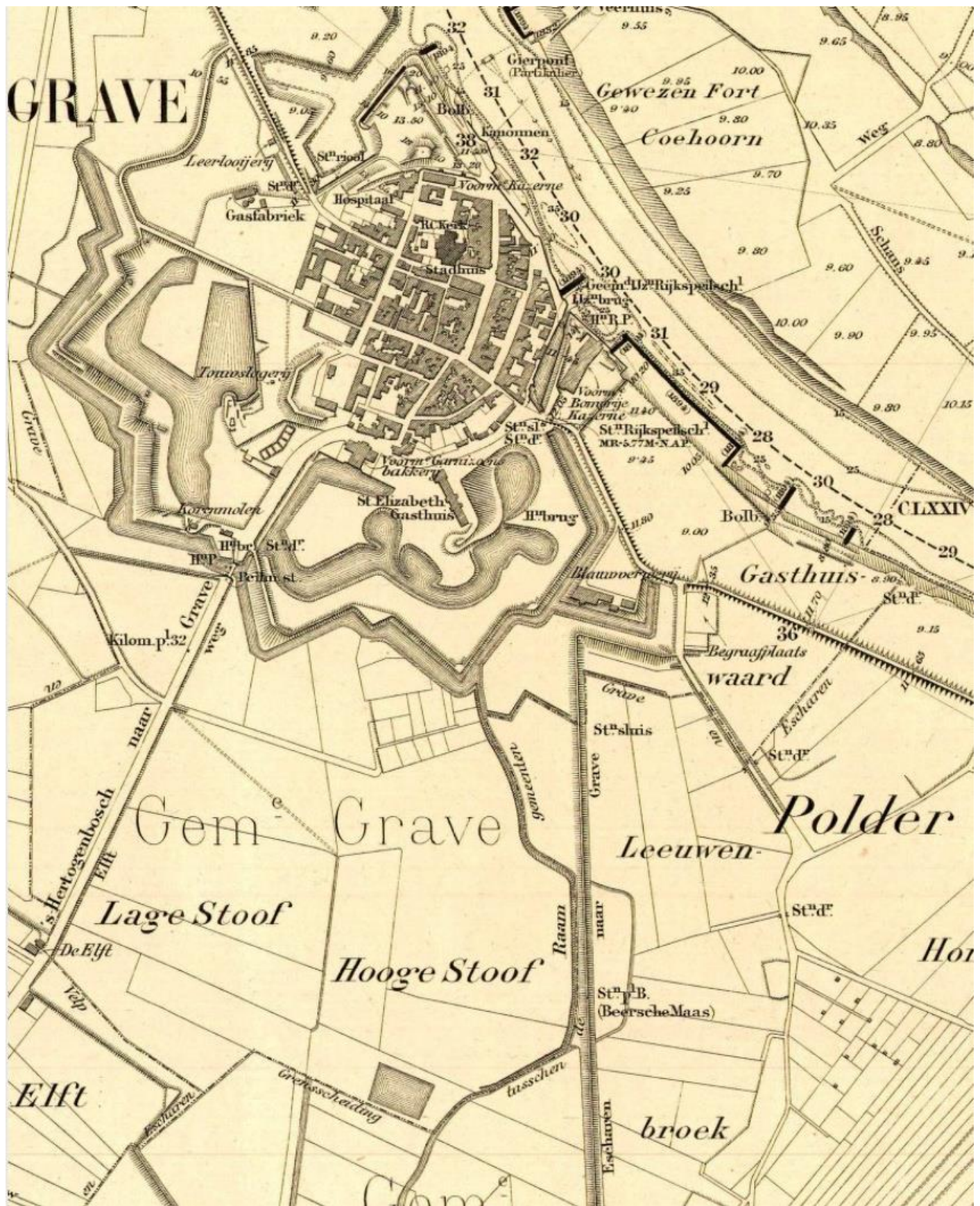
Wollenstoffenfabriek

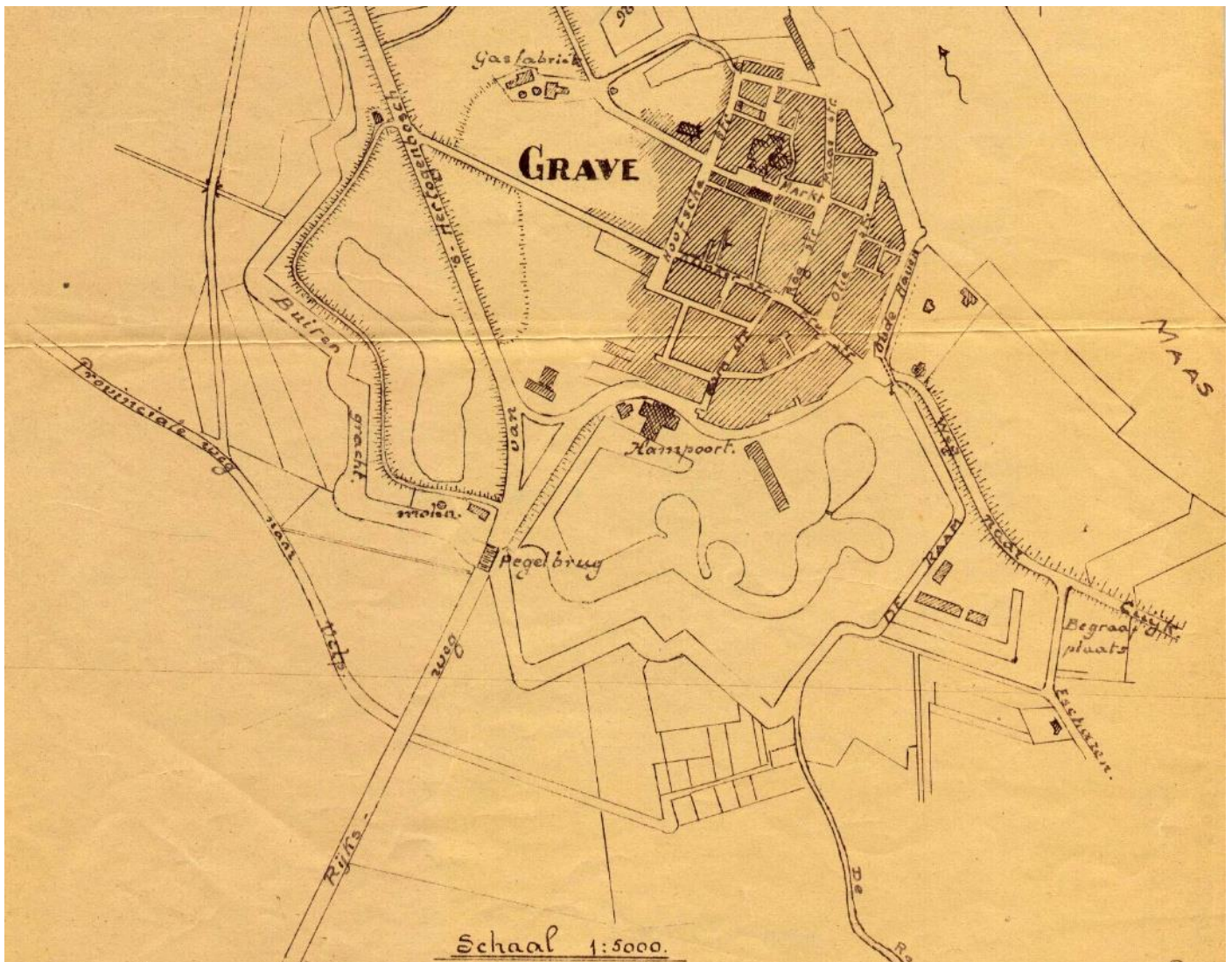
Er is een fabriek, waarin allerlei soorten van gestreepte wollen stoffen vervaardigd worden. Deze bestaat uit: een ververij met 2 ketels en 1 blauwkuip, een drogerij, een kammerij en een scheerderij. Het spinnen en weven gebeurt niet in de fabriek, maar op spinnenwielen en weefgetouwen door thuiswerkers in Grave. Rekening houdend met al deze factoren, werd de netto huurwaarde eerst geschat op *f* 90,-, maar dat is gewijzigd in *f* 60,-.

Blauwververijen

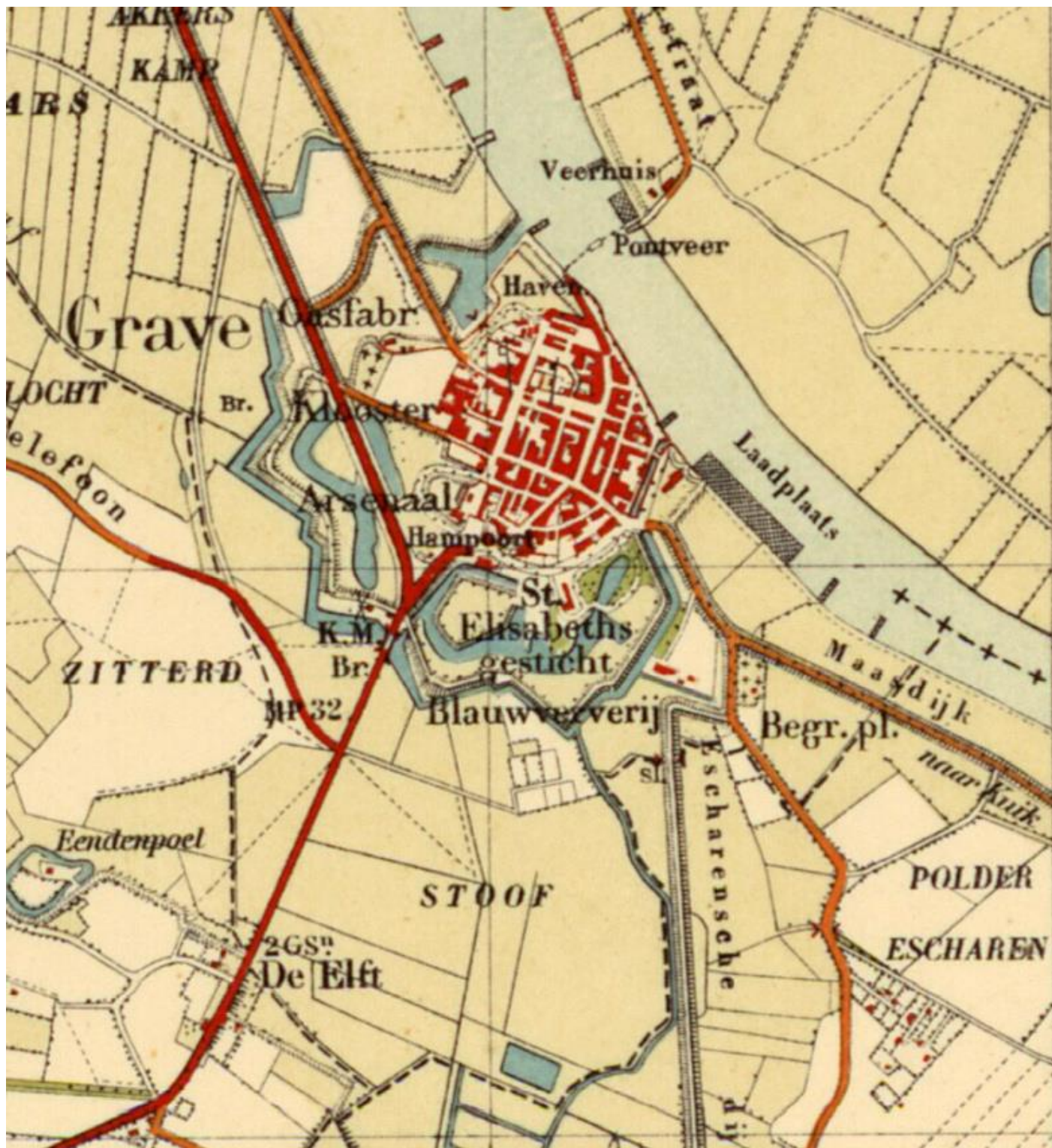
Er zijn hier twee gespecialiseerde blauwververijen. In de ene was vroeger een katoendrukkerij gevestigd, maar die is volledig buiten bedrijf. De inrichting van deze kleine bedrijfsgebouwtjes bestaat uit niet meer dan 1 ketel en 1 blauwkuip. De netto huurwaarde van beiden wordt geschat op *f* 30,-.

Oude plattegrond van Gemeente Grave , waarop de Blauwververij vermeld staat.

Op de plattegronden, voorgaande pagina en de pagina hiernaast, waarschijnlijk van tweede helft negentiende eeuw, is te zien dat er eerst 2 lange gebouwen op het terrein staan. Pas op de getekende kaart hierboven van ongeveer rond 1890 staat het gebouw met de schoonsteen, in de lengte van de Raam erbij getekend. Op de oude kaarten staat "Blauwververij" vermeld op de kaart. Ook staat op de kaart dat het land aan de andere kant van de Jan van Cuijdijk de naam Gasthuis heeft. Deze uiterwaarden werden gebruikt als gras/hooiland.

Het document van 21 december 1850, waarin de verscheping van 4 kisten geverfd katoen van de fa. A.Linsen de oude & Zonen uit Grave naar Nederland Indië, Java is goedgekeurd.

Koninkrijk der Nederlanden.

Provincie Noord-Brabant.

Stad Grave.

Certificaat van Oorsprong voor goederen, ter verzending naar Nederlands-Indië bestemd.

Burgemeester en Wethouders der Stad Grave verklaren by deze, dat op heden den een en twintigsten December 1850 vyftig voor hen is verschenen de Heer Cornelis Gerardus Sinsen, fabriquant, onder de firma van J. Sinsen de oude en Zonen, wonende binnen deze Stad, dewelke ons, onder aanbod van eed, heeft verklaard, dat hy voornemens is, van hier te verzenden, om naar het eiland Java te worden uitgevoerd, de hieronder omschreven goederen alle in fabrieken binnen dit Rijk geweven en in zyne alhier gevestigde fabriek geverwd en gedrukt, te weten:

- Eene Kist, gemerkt L&C, N°1, wegende 151 Ned. H., bevattende 1100 Ellen blaauwe gedrukte Katoenen;
- Eene Kist, gemerkt L&C, N°2, wegende 141½ Ned. H., bevattende 1100 Ellen blaauwe gedrukte Katoenen;
- Eene Kist, gemerkt L&C, N°3, wegende 173½ Ned. H., bevattende 1100 Ellen blaauw geverwd Katoen en
- Eene Kist, gemerkt L&C, N°4, wegende 154 Ned. H., en bevattende 1100 Ellen blaauw geverwd Katoen.

Des ten oortonde hebben wy deze met het Zegel

Waarschijnlijk werd de ons nu bekende Gasthuishoeve gedeeltelijk in 1888 verbouwd. Dit is op te maken uit de aankondiging van de verkoop van een voormalige Blauwververij en drukkerij met landbouwerswoning met stal en remise op 12 en 26 september 1890. Daarin wordt melding gemaakt van het veilen en verkopen van dit complex. Er wordt vermeld dat de Blauwververij dan 2 jaar oud is .

NOTARIS STAEL

te Grave,

zal aldaar, in het hôtel „de Gouden Leeuw,”
op *Vrijdagen* 12 en 26 *September* 1890,

VEILEN EN VERKOOPEN :

Eene voor 2 jaren gebouw-
de goed ingerichte

BLAUWVERVERIJ

met annexe nette **HEEREN-
HUIZINGE**, verder **LAND-
BOUWERSWONING** met

stal en remise, alsmede vruchtbare moes-
tuinen, bouw- en weilanden, groot te
zamen 4 hect. 29 aren, gunstig gelegen
te *Grave*, buiten de voormalige Brugpoort
en eigendom van den heer A. LINSEN.

In oktober 1890 werd via een onderhandse akte de Blauwververij en Drukkerij A. Linsen overgedaan aan 3 kopers, die toestemming kregen onder de oude naam verder te gaan. Hieronder de aankondiging in de krant.

Bekendmaking.

Ingevolge onderhandsche acte, geteekend te *Dordrecht* en te *Grave*, in de maand October 1890, geregistreerd te *Dordrecht* 24 October 1890 en ingeschreven, is door den heer A. W. C. **LINSEN**, gewezen fabrikant te *Grave*, en aldaar de blauwververij en drukkerij uitgeoefend hebbende onder de firma **J. LINSEN DE OUDE & ZONEN**, — waarvan hij was het eenig lid, en de hoofdzetel is gevestigd te *Grave* —, aan de Heeren F. R. J. **ALBERS** en W. J. H. **ALBERS**, beiden te *Dordrecht*, en aan den Heer J. W. **LUIJCKX** te *Grave*, te zamen, zoo voor zich, hunne erven en regtverkrijgenden, als in gemeenschap met anderen, van af 1 October 1890, ten allen tijd het regt toegekend, onder eigen verantwoordelijkheid, rekening en risico, en buiten eenige aansprakelijkheid hoegenaamd van voornoemden heer A. W. C. **LINSEN**, erven en regtverkrijgenden, voor de uitoefening van voormelde blauwververij en drukkerij, en al hetgeen daarmee maar eenigzins in verband staat of daartoe betrekking heeft, niets uitgezonderd, den naam, of firma „**J. LINSEN DE OUDE & ZONEN**” te blijven voeren en gebruiken.

A. W. C. **LINSEN.** F. R. J. **ALBERS.**
W. J. H. **ALBERS.**
J. W. **LUIJCKX.**

In 1894 werd het complex opnieuw te koop gezet en daarna werd, na de verkoop, de vennootschap van de 3 vorige eigenaars ontbonden, hieronder de bekendmakingen in de kranten. (*Foute weergave in de advertentie van het jaar 1894 in 1984!*) Onbekend is wie de nieuwe eigenaar werd.

ADVERTENTIEN

KANTOOR

Notaris Stael

GRAVE

Donderdag 19 April 1894, in zet, in het HÔTEL HUIJS en Donderdag 26 April 1894, toeslag, in het HÔTEL HILLEN-SEVENS, telkens des voormiddags ten 11 ure, namens de firma J. LINSSEN DE OUDE EN ZONEN, van :

De van ouds gerenommeerde, in volle werking zijnde

INDIGO-BLAUWVERVERIJ

Onder **Grave**, bestaande in :

Eene groote fabriek met stoomvermogen, waarin 30 gemetselde verfkuipen, benevens een aantal bijna nieuwe naar de eischen des tijds ingerichte machineriën, benevens directeurswoning en grooten moestuin, te zamen groot 1.33.60 HA.

Een en ander door grachten omsloten en gunstig en aangenaam gelegen aan de rivier de „Maas.”

De gebouwen zijn zeer geschikt tot inrichting eener weverij.

Gebouwen en machineriën zullen afzonderlijk en in massa worden geveild.

Bij acte, verleden voor Notaris Stael te **Grave**, den 26 April 1894, is, te rekenen van 1 Mei aanstaande, ontbonden de Vennootschap, die te **Grave** tusschen de Heeren JAN WILLEM LUIJCKX, te **Grave**, FRANCISCUS REINIER JACOBUS ALBERS en WILHELMUS JOHANNES HENDRIKUS ALBERS, beiden te Dordrecht, bestaan heeft onder de firma „J. LINSSEN DE OUDE EN ZONEN,” en ten doel heeft gehad het uitoefenen eener blauwververij en drukkerij.

NAMENS PARTIJEN,
STAEI, Notaris.

10 jaar later, in 1904 werd het complex wederom te koop aangeboden, maar daarvoor is het zaak te kijken naar wat er in Grave was gebeurd:

In 1895 kwam de Franse Pater Berthier naar Nederland om een missieklooster op te richten. Hij werd erop gewezen dat in Grave gebouwen te koop zouden zijn. Er werd een oude kazerne aangekocht en deze werd omgebouwd tot klooster. Pater Berthier stichtte hier een orde welke wat oudere jongeren tot missionarissen ging omscholen, zie onderstaand bericht.

STADS- en GEWESTELIJK NIEUWS

GRAVE, 29 Maart.

— Spoedeischede raadsvergadering op Dinsdag 26 Maart 1895; voorzitter de heer Friesen, tegenwoordig de heeren G. Friesen, Van Haaren, Muller, Stael en Walter; de heer De Bruijn is verhinderd door ambtsbezigheden. De Burgemeester deelt mede, dat is ingekomen eene aanvraag van l'abbé Jean Berthier, van de orde „La Sainte Famille de Salette,” om van de gemeente te mogen aankopen de voormalige militaire gebouwen. Na beraadslaging met gesloten deuren wordt in de heropende vergadering besloten te verkoopen, de kazerne voor f 3000, het hospitaal voor f 5000 en het bastion Bekaf voor f 2500 per HA. De strook grond langs den veerweg zou echter gereserveerd blijven. — Deze aankoop van Fransche missionarissen heeft ten doel om alhier een klooster te stichten alwaar toekomstige priester-missionarissen hunne theologische studiën kunnen voltooien. Z. D. H. mgr. W. van de Ven, bisschop van het bisdom 's-Bosch, heeft zijne toestemming tot oprichting reeds gegeven. Er zal dus, gelukkig, dezen zomer weer veel werk aan „den winkel” komen. „De nieuwe Fransche wet op de Congregatiën heeft dus nog voor onze gemeente een tijd van wederopkomst doen aanbreken,” schrijft den Graafschen correspondent van *De Gelderlander*. — Onze Vroedschap, op de eerste plaats onzen Burgervader, verdient voorzeker een woord van dank en hulde voor de ijverige bemoeiingen en 't met tact optreden, om deze succursaal van „La Sainte Famille de Salette” hier te doen vestigen.

In de krant wordt melding gemaakt van vervelende jeugd die de paters bij de opbouw van hun werkzaamheden het leven zuur probeerden te maken.

STADS- en GEWESTELIJK NIEUWS

GRAVE, 15 October.

Iederen middag op vastgestelde uren kan men onze nieuwe stadgenooten, de Eerw. Paters van O. L. Vrouw van Salette, in bijzijn van den Eerw. Overste, pater Berthier, bezig zien met het omspitten van den grond, die de bedoelde kloosterlingen achter de terreinen van de door hen aangekochte gebouwen bezitten. De uitvoering van dergelijken arbeid is een der regels van die Fransche Kloosterorde, maar vindt bij nieuwsgierig bekijks, helaas, ook nu en dan storing door een minder beleefd, soms zelfs erg ruw optreden en bejegenen van zijde van het publiek, vooral der jongens, ten opzichte der wel niet juist verstaande, maar toch gevoelende en begrijpende eenvoudige kloosterlingen. Een zeker toezicht van de politie op den arbeid, ware bepaald niet overbodig, ten einde meerdere onbeschoftheden te voorkomen. Dat de Fransche Paters in hun doel en streven eene goede bekendheid beginnen te verkrijgen, blijkt uit de omstandigheid dat zich nu weder 5 jongelingen als leerling hebben aangemeld, terwijl uit goede bron wordt verzekerd, dat tevens een jong meisje uit onze stad als religieuse opneming heeft verzocht.

Op deze pagina de foto's van de tot missiehuis verbouwde kazerne in Grave.

De voormalige kazerne, waarin P. Berthier
zijn Congregatie vestigde.

De aankondiging van de verkoop van de Blauwververij in 1904, waarschijnlijk kocht Pater Berthier toen het gehele complex waar in 1906 de school "Notre Dame" werd gevestigd.

KANTOOR Notaris Stael, Grave.

1. Woensdag 9 November 1904,
Inzet en Woensdag 23 November
1904, *Toeslag*, telkens des voor-
middags ten 11 ure, in het Hôtel
„De Gouden Leeuw” te *Grave*, van:
Eene in werking zijnde

Blauwververij

met *Weverij* en daarbij behorende
Machinerieën, alles naar de eischen
des tijds ingericht, met annex *Woon-
huis*, verdere *Gebouwen* en *Tuin*,
groot te zamen 1 Hectare, 33 Aren,
6 centiaren, gunstig gelegen te *Grave*
oan den *Provincialen grindweg* naar
Cuyk, in de onmiddellijke nabijheid
van de rivier „de Maas”.

Hieronder 2 ingekleurde Duitse ansichtkaarten van rond 1907, nadat de verbouwing van de blauwververij tot Apostolische School "Notre Dame" afgerond was.

Op deze en de volgende pagina 4 Nederlandse ansichtkaarten met de foto's van de Apostolische School "Notre Dame" waarschijnlijk rond 1910

GRAVE, (N.-B.) Apostolische school van de H. Familie. — Notre Dame. — (Gezien van het Zuid-Oosten.)

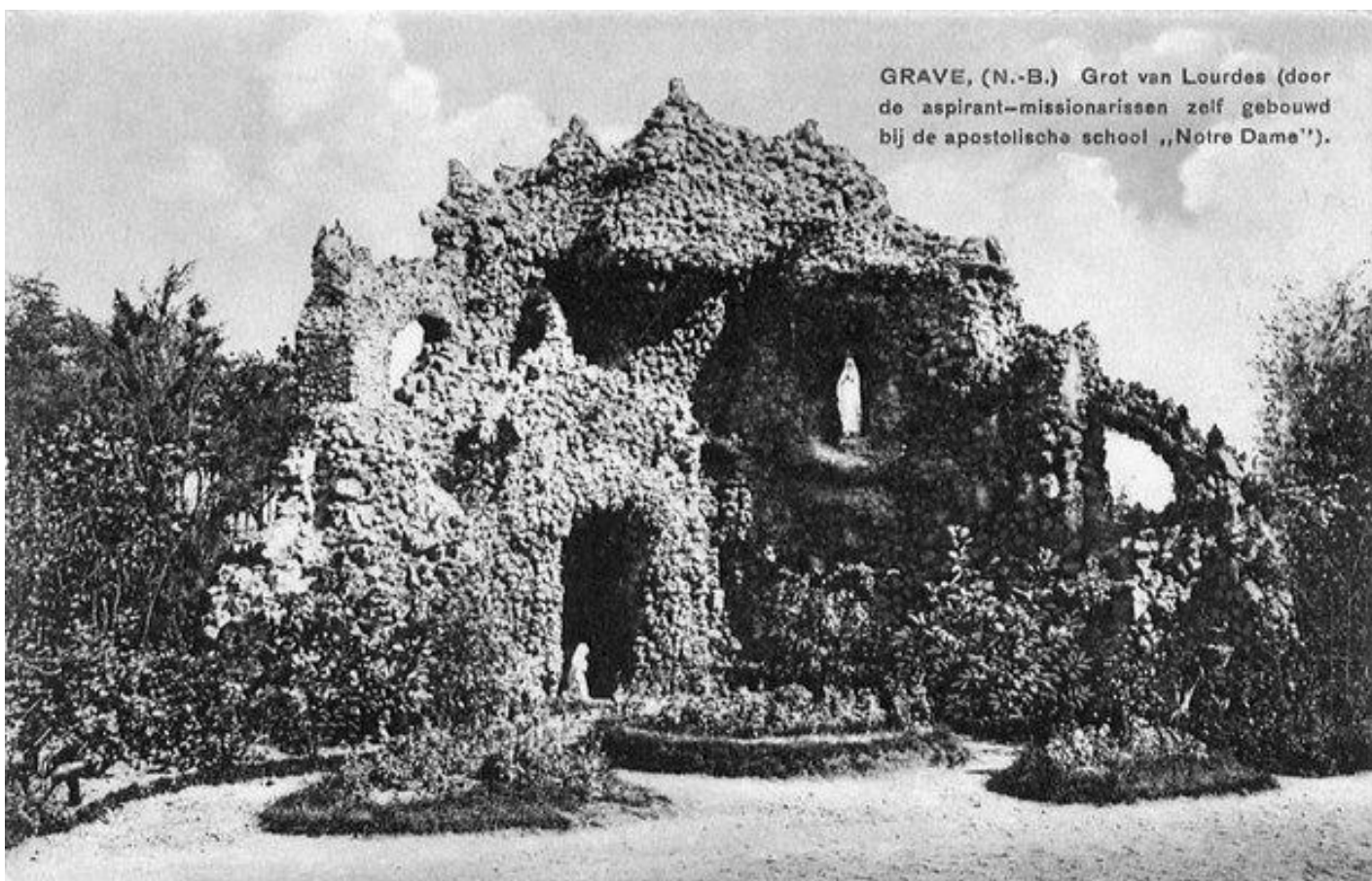
GRAVE, (N.-B.) Apostolische school van de H. Familie — Notre Dame. — (Gezien van het Zuiden.)

GRAVE, (N. B.) Apostolische school van de H. Familie – Notre Dame. – (Van het Noorden gezien).

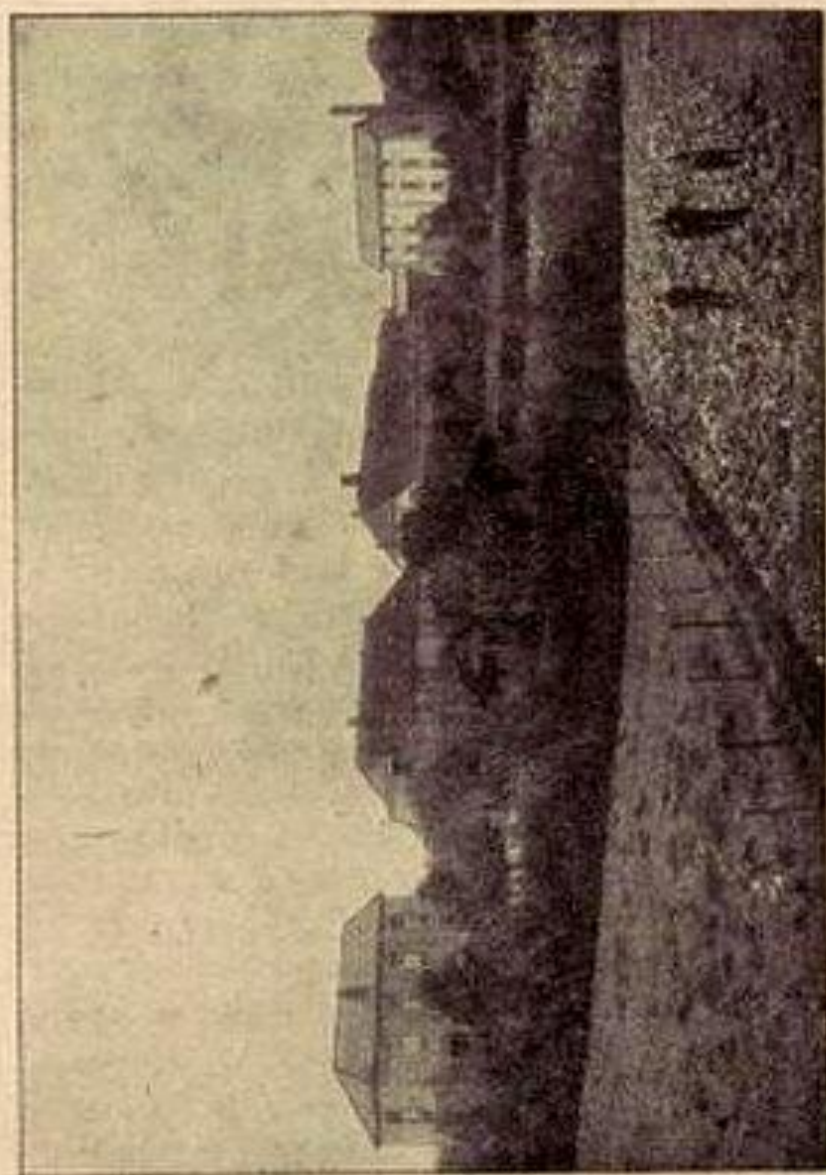
GRAVE, (N.-B.) Grot van Lourdes (door de aspirant-missionarissen zelf gebouwd bij de apostolische school „Notre Dame“).

De volgende pagina's zijn afkomstig uit het boek "Zilver en Zegen" van J. van Dinteren en werd uitgegeven in 1920.

II. Het Missiehuis „O. L. Vrouw” te Grave.

Deze stichting is nog tijdens het leven van Pater Berthier tot stand gekomen. Rechts van den weg naar Cuijk, ongeveer vijf minuten van Grave, liggen eenige flinke gebouwen, waarin de firma H. Linsen & Zonen vroeger eene „blauwververij” gevestigd hadden. Deze fabriek werd in Mei 1906 aangekocht en tot Apostolische School ingericht.

Het Missiehuis van O. L. Vrouw.

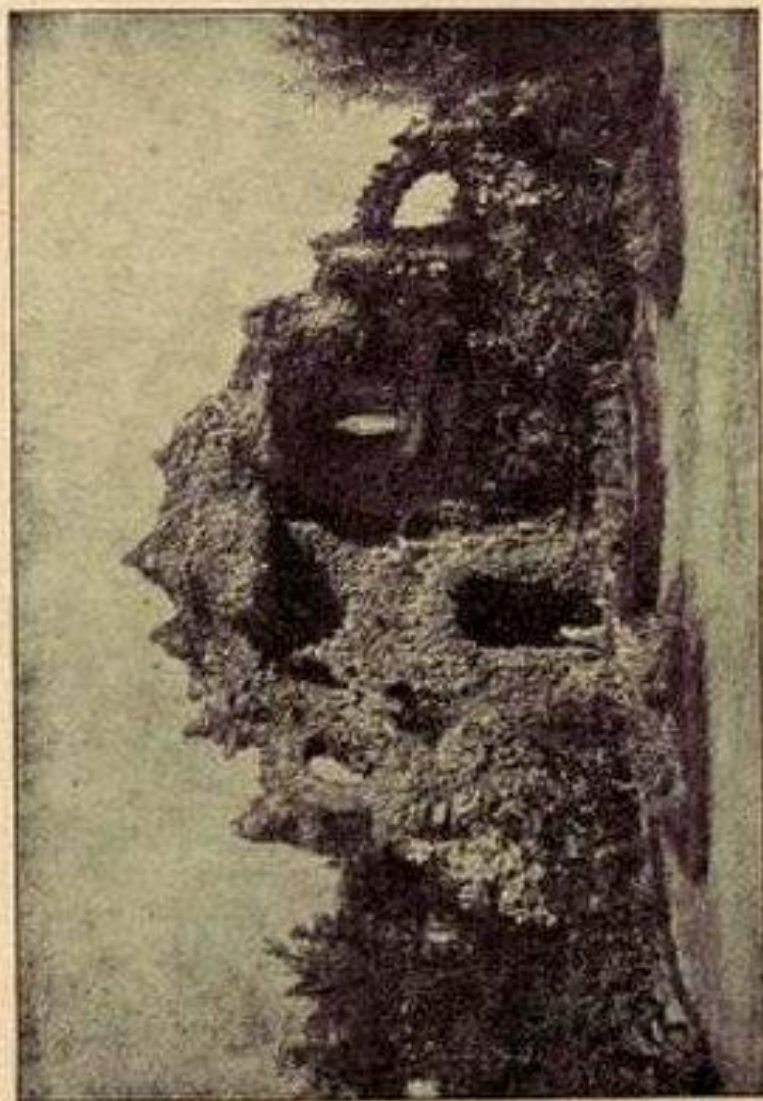
Dank zij de onvermoeide zorgen van onzen hoogvereerden Stichter en van diens onmiddellijken opvolger, den Zeereerw. Pater J. Carl, werd deze nieuwe inrichting in een passend verblijf voor de leerlingen der Humaniora herschaper. Aan de voorzijde strekt zich een mooie tuin uit, met velerlei fruitboomer, en allerhande tuingewassen, die in de lichamelijke behoeften der bewoners helpen voorzien. Rechts aan de kromming van de ingangslaan, prijkt in weelderig natuurschoon een getrouwe voorstelling van de verschijning van O. L. Vrouw te Lourdes. Deze grot is door de aspirant-missionarissen zelf gebouwd en legt een welsprekend getuigenis af van de diepe vereering en de teedere toegenegenheid, die de leerlingen van den beginne af hunne hemersche Schutsvrouwe toedroegen.

En dat de onbevleete Moedermaagd de stichting die onder hare liefdevolle bescherming is gesteld, in ruime mate heeft gezegend, blijkt wel ten volle uit de voorspoedige ontwikkeling der Stichting. Deze toch mocht zich in een steeds toenemenden bloei verheugen. Telde zij in den aanvang slechts 3 priesters en 30 leerlingen, allengs nam dit getal meer en meer toe en steeg dermate, dat het Missiehuis „O. L. Vrouw”, bij het uitbreken van den oorlog, ruim 200 leerlingen telde, die er hun voorbereidende studiën deden.

De hooge beteekenis van dit eerste filiaalhuis werd in een helder daglicht gesteld door den Hoogeerw. heer Deken van Grave, die bij de inzegening der kapel, o.a. het volgende zeide :

„Vóór ongeveer tien jaren, had ik het geluk de kapel der voormalige kazerne in te zegenen. Toentertijd was uw geliefde Vader en Stichter voor mij nog een vreemde. Nochtans was ik hem toen reeds zeer toegedaan, hoewel ik hem persoonlijk nog niet zoozeer had leeren kennen ; Zijn roep was hem echter vooruitgesneld. Sedert dien is de kazerne een huis van gebed en van studie geworden. Daar stijgen nu, in plaats der godsplas-

teringen van voorheen, onophoudelijk vrome gebeden ten hemel. Die kazerne is het Bethlehem uwer Congregatie. Daar staat haar wieg, daar aanschouwde zij het levenslicht, daar wies zij op, zooals weleer het goddelijk Kind onder de oogen van Maria en Jozef.

Grot van O. L. Vrouw van Lourdes nabij het Missiehuys van O. L. Vrouw.

Heden nemen de groeijaren van uwe Congregatie een aanvang. Gelijk Jezus Christus, overschrijdt zij den drempel van het verblijf harer kindsheid, om in Nazareth een onderkomen te gaan zoeken. Ja, mijne Gelief-

den, evenals de H. Familie te Nazareth haar intrek nam, zoo neemt gij thans bezit van deze fabriek ; moge ook uw leven in dit huis steeds een waar evenbeeld zijn van dat van Jezus te Nazareth.

Dit alles is echter slechts een begin. Noch Bethlehem, noch Nazareth was het einddoel van het leven onzes Goddelijken Zaligmakers. Zoo dan, koesteren wij het onwrikbaar vertrouwen, dat ook het „Werk” der H. Familie hier niet zal stilstaan. In dit huis moeten heilige missionarissen gevormd worden, die eerstdaags de wijde wereld zullen intrekken om de heilboodschap des Evangelies te verkondigen.”

De Apostolische School heeft in geenen deele deze vrome wenschen en verwachtingen te leur gesteld. Hier was het uitgangspunt onzer eerste missionarissen, die naar de Zuid-Amerikaansche missievelden togen. Hier verwierven vele jongelingen dien verheven gemoedsadel, en die ware zielegrootheid, waarvan zij later als priester zulke schoone blijken zouden geven.

Deze pagina's zijn afkomstig uit het boek "Zilver en Zegen" van pater J. Van Dinteren en is uitgegeven in 1920.

Hieronder de overlijdens advertentie van Pater Berthier uit de krant van zaterdag 24 oktober 1908.

KERKELIJK NIEUWS.

Z. D. H. de Bisschop van Den Bosch heeft benoemd tot pastoor te Alem den weleerw. heer A. Verhagen en tot kapelaan te Nistelrode den weleerw. heer F. J. Verhofstad, die assistent was te Alem.

Père Berthier. †

Plotseling is overleden de zeereerw. pater J. Berthier, M. S. stichter en rector der missionarissen van de H. Familie te Grave.

— Den 30en Nov, a.s. hopen te herdenken den dag, waarop zij vóór 12 $\frac{1}{2}$ jaar de H. Priesterwijding ontvingen o.m. de volgende W.Ew. heeren: H. J. J. Huijbers, kap. Bergharen, A. F. T. Teurlings, kap. Waspik en H. J. M. Donders, kap. H. Hart Boxtel.

Pater Berthier op het praalbed.

De gebouwen werden te klein voor de missieschool, zie onderstaande berichten

— Geen stichting in of bij Grave heeft in de jaren van haar bestaan zoo'n hooge vlucht genomen als het Missiehuis „pour les vocations tardives," waarvan de stichter is wijlen Pater P. J. Berthier, die in October van het jongste jaar hier overleed. In 1895 zich gevestigd hebbend in een voormalige kazerne met hospitaal, breidde zich het huis uit met verschillende woningen en de voormalige blauwververij met bijbehorende terreinen. Van 6 personen is de bevolking gegroeid tot 230, met tal van Priesters van de eigen Congregatie. Een groote drukkerij zorgt voor een deel der uitgaven en met het oog op de groote behoefte in thans een groot gedoe aangekocht, waarin die drukkerij geheel zal worden ondergebracht, terwijl dan de beweegkracht door gasmotoren geleverd zal worden. Deze Missie draidt zich zoo uit, dat weldra ook in Zwitserland en misschien spoedig in Bosnië huizen zullen gesticht worden. *'s-B. Cri.*

In 1895 stichtte de hooggeschatte Pater Berthier, uit Grenoble, te Grave de eerste nederzetting zijner orde, die studenten ging kweken voor de Afrikaansche Missiën van Kardinaal Lavigerie, om n.l. jongelingen, die op lateren leeftijd roeping gevoelen tot den priesterlijken staat, op te leiden en hen geschikt te maken tot het Missieleven.

De Noorderkazerne, de Infermerie, een lap grond der voormalige vesting werd voor de som van f 10,500 zijn eigendom. Met het jaartal breidde zich de schoone stichting uit, zoodat werd uitgezien naar meer ruimte. Een paar huizen werden aangekocht voor schoollokalen en later de bezittingen verkregen der aloude firma (toen opgeheven) J. Linssen de Oude en Zoon alhier.

Het getal studenten werd allengs grooter, en dat der Priesters groeide tevens.

Tal van uitgaven van de hand van den geleerden Père Berthier zagen het licht en werden geroemd om de keurigheit van vorm, den rijkdom van inhoud en de reinheid van geest.

Stads- en Gewestelijk Nieuws.

GRAVE 16 Juli 1912.

Wij leven weer in een hitteperiode. Terwijl Vrijdag de thermometer te Amsterdam tot 82.5 gr. opliep, kwamen in het Zuid-Oosten nog veel hogere temperaturen voor. In den Haag was het maximum 88 gr. F., in Middelburg 84.5., in Maastricht 94 gr. F., in Apeldoorn 90 gr. en in Leeuwarden 86 gr. F. Zaterdag en Zondag was het nog iets warmer. Heden was het alhier om half twaalf reeds 80 gr. F., om 12 uur 81 gr. in de schaduw.

Zondag speelde eene combinatie van „G. V. V. I en II” een match tegen „Exelsior II” uit Nijmegen. De G.V.V.'ers wonen met 10-0.

Het Instituut van de Paters der H. Familie te Grave.

In de katholieke pers circuleeren berichten over het stichten eener nieuwe afdeling te Kaatsheuvel.

Wij kunnen naar aanleiding daarvan het volgende mededeelen.

De snelle, blijkbaar door God gezegende toeneming van 'taantal studenten heeft al lang de noodzakelijkheid van uitbreiding doen inzien en het beramen van plannen was daarvan dan ook het gevolg.

Tot dusver was er eene **Apostolische school** (lagere studie) hier gevestigd in de oude Ververij, terwijl het noviciaat en de Hoogere studie gevestigd waren in de oude Kazerne.

Bovendien was er eene **Apostolische school** in Zwitserland voor Duijsche studenten en eene in België voor Fransche. Deze laatste moet ook uitbreiding ondergaan, waarschijn-

Door de grote toestroom van studenten is de school genoodzaakt uit te breiden naar o.a. Kaatsheuvel, maar ook in België en Zwitserland worden nu scholen opgericht.

Al snel verlaten de jonge paters de apostolische school in Grave.

Het moederhuis blijft wel in Grave

lijk door eene nieuwe **school** in België. Ook de **Apostolische school** in Zwitserland is overvol.

Nu zullen de Paters in Kaatsheuvel in 't bezit komen van een groot terrein, waar de **Apostolische school** (lagere studie) voor Nederlandsche studenten zal gevestigd worden.

Hier blijft dan gevestigd eene **Apostolische school** voor Duijsche studenten. Dan blijft hier natuurlijk, in het Moederhuis der stichting het Noviciaat en de hoogste cours der Theologie, terwijl voor Philosophie en de andere cursussen der Theologie eene stichting in Groesbeek bestemd is.

Dat zijn de voorloopige plannen, die ons al bekend waren, maar nu er in de pers wat

van verluidt, deelen wij ze ook mede.

Wij noemen ze *voorloopige plannen*.

Immers er zijn al andere plannen geweest. En de snelle uitbreiding kan eischen stellen, waardoor ook in de bovengenoemde voorloopige plannen nog moet veranderd worden.

Telegrafisch Weerbericht van het Kon. Ned. Meteorologisch Instituut te De Bilt.

Opgemaakt 16 Juli, voorm. 10 u. 30 m.
Hoogste barometerstand. Stornoway 771.1.
Laagste barometerstand Clermont 760.2.

Zwakke tot matige winden uit Oostelijke richtingen, helder tot lichtbewolkt, droog weer, zelfde temperatuur.

Op 16 mei 1921 wordt in de krant melding gemaakt van de aankoop van de gebouwen van de "Notre Dame" door het College van Regenten van het Gasthuis voor 23.000 gulden.

Schrijven van het College van Regenten betreffende den aankoop van het complex gebouwen, genaamd Notre Dame, van l'Institut des vocations tardives pour les missions étrangères te Grave, voor de som van f 23000.— en machtiging verzoevende om een 2 $\frac{1}{2}$ % grootboekinschrijving Nederl. Werk. Schuld, eene werkelijke waarde van f 23000, te mogen verkoopen, tot betaling van dien koop.

De heer Deuss vindt, dat door den verkoop van die waarde, groot verlies zal geleden worden. Hij zou er meer voor zijn, dat het Gasthuis een leening aanging, totdat de gelden van het Rijk van de te ont-eigenen grond, zal zijn binnengekomen, om daarmee den aankoop te dekken, hetgeen, evenals den aankoop der gebouwen, met algemeene stemmen wordt goedgevonden.

De heer Deuss vraagt naar de instructie van den Rentmeester.

De Voorzitter zegt, dat deze om advies gezonden is naar het Regentencollege, dat binnen vier weken dat advies moet uitbrengen, bij gebreke waarvan de Raad toch een beslissing kan nemen.

Nog vraagt de heer Deuss of de raming voor de schuren al gereed is, welke vraag door den Voorzitter ontkennend wordt beantwoord.

Er wordt een beheerder aangesteld voor de Gasthuishoeve, dhr. Johannes Claassen, dit maak ik op uit de gemeentebereichten over zijn salaris onderhandelingen uit kranten van 1921, 1922 en 1923. Hij was ook woonachtig met zijn gezin op de Gasthuishoeve.

10. Salarisherziening van J. Klaassen, landbouw-opzichter van het Gasthuis.

Overeenkomstig het voorstel van het Regentencollege wordt het loon verhoogd met f 20 per gwardiaal, en gebracht op f 487,50, met inbegrip van Mei, nieuwjaar en Kermispenning, en onder beding dat alle vroeger geldende bepalingen over extra verdiensten komen te vervallen.

De heer HOMBERGEN vindt een salaris van f 500 niet te veel voor een betrekking van zooveel gewicht, een politie-agent verdient nog veel meer.

De heer DEUSS zegt dat heeren Regenten dat het best knuuen beoordeelen.

De heer VAN DER HAGEN : Hij heeft niet meer gevraagd.

Met algemeene stemmen wordt de salarisverhoging goedgevonden.

Uit diverse advertenties in regionale kranten uit de jaren twintig en dertig is op te maken dat de oude school op het terrein van de Gasthuishoeve werd afgebroken en dat het bijbehorende land deels werd verpacht. De betreffende gebouwen voor de hoeve staan wel op de ansichtkaarten van de Apostolische School, maar niet meer op de foto's hierna.

Steenen te koop
heelen en halven.
Te bevrägen bij:
J. CLAASSEN,
Gasthuishoeve, — GRAVE.

WEIPALEN.
Uit de handte koop:
Een partij zware iepen **PALEN**
en pl.m. 10 **DAKRAMEN**
4 en 6 pannen groot. Te vragen
op de **GASTHUISHOEVE,**
GRAVE.

In oktober 1940 wordt er de verpachting van de Gasthuishoeve aangekondigd. Dhr. J. Claassen is dan nog steeds de beheerder. In november werd door Johannes en Catharina van Boekel deze hoeve gepacht. De beheerder J. Claassen verhuisde naar de Gasthuisstraat 7 in Grave.

Tot 1 October 1940 wordt ten kantore van

NOTARIS VAN HUSSEN

TE GRAVE

gelegenheid gegeven, zich als gegadigde op te geven, voor

PACHTING der Gasthuishoeve te Grave

van het St. Catharina's Gasthuis aldaar, groot ter keuze van pachter 15 tot 22 H. A. ingaande komend seizoen.

Ten notariskantore zijn t. m. 27 dezer elken namiddag tusschen 3-4 uur inlichtingen verkrijgbaar omtrent condities en wijze van de pacht.

Aanwijzing geeft J. KLAASSEN, Gasthuishoeve.

KENNISGEVING

Hiermede geef ik mijne geachte afnemers te kennen, dat onze agent J. Claassen verplaatst is van de Gasthuishoeve naar de Gasthuisstraat no. 7.

D. TURKENBURG.

Johannes van Boekel en Catharina van Hal-van Boekel

De familie van Boekel voor de Gasthuishoeve in de jaren veertig.

De kinderen van Boekel in de jaren veertig met onbekende kinderen, voor de boomgaard.

Cato, onbekend, Harrie, Ciska, geknield Piet, Jo, onbekend, Wim, onbekend en Martien

Familie van Boekel, begin jaren vijftig, in de tuin van de Gasthuishoeve, zonder Ciska.

De familie, zonder Ciska, voor de Lourdesgrot op het terrein.

Jo van Boekel met paard voor de Blauwververij, naast de rivier "de Raam".

Piet van Boekel met zijn ouders na terugkeer uit Nederlands Indië

Familie van Boekel in de Gasthuishoeve bij de terugkeer van Piet uit Nederlands Indië.

De complete familie van Boekel voor de Gasthuishoeve.

Hieronder de huwelijksfoto's van Cato van Boekel met Marinus van der Linden op de Gasthuishoeve.

Deze foto is aan de Raam voor de Blauwververij.

De mannelijk familieleden van v.d. Linden en van Boekel.

Cato van Boekel/van der Linden, met links Marie en rechts Hanneke van Boekel

Opa en oma van Boekel met hun oudste kleinzoon Ton van der Linden 1952

De enige kleurenfoto van de Oude Gasthuishoeve , vlak voor de afbraak eind jaren vijftig.

De "Nieuwe Gasthuishoeve" omstreeks 1960

Nadat Harrie van Boekel met zijn gezin de Gasthuishoeve had verlaten kwam het complex leeg te staan, hieronder enkel foto's voordat alles werd afgebroken.

De enige gevonden foto van de afbraak

Tijdens de afbraak werden in de gedempte grachten munitie gevonden.

Na de afbraak werd in 1961 begonnen met de bouw van het blindeninstituut "De Wijnberg". Hieronder foto's van het slaan van de eerste paal, met de boomgaard van de Gasthuishoeve duidelijk op de achtergrond.

“Van Textieldrukkerij/Blauwververij tot Apostolische School van de Missionarissen van de H. Familie “Notre Dame” en van de Gasthuishoeve tot Blindeninstituut de Wijnberg.”

Tijdsspanne : 1827 tot 1965.

Samenstelling: Joop van der Linden

Advies, aanvullingen en bijdragen : Jan Timmermans

Geraadpleegde bronnen:

***Familie van Boekel**

***Website en archief: BHIC, diverse krantenberichten, foto's en artikelen**

***Website : Bommeltje.nl**

***J. van Dinteren M.S.F. , het boek “Zilver en Zegen” uit 1920**